

Søknad om varig senking av magasin, Midtre Askdam og riving av Øvre Askdam i Gjerdrum kommune.

a)

Tiltakshaver: Gjerdrum kommune

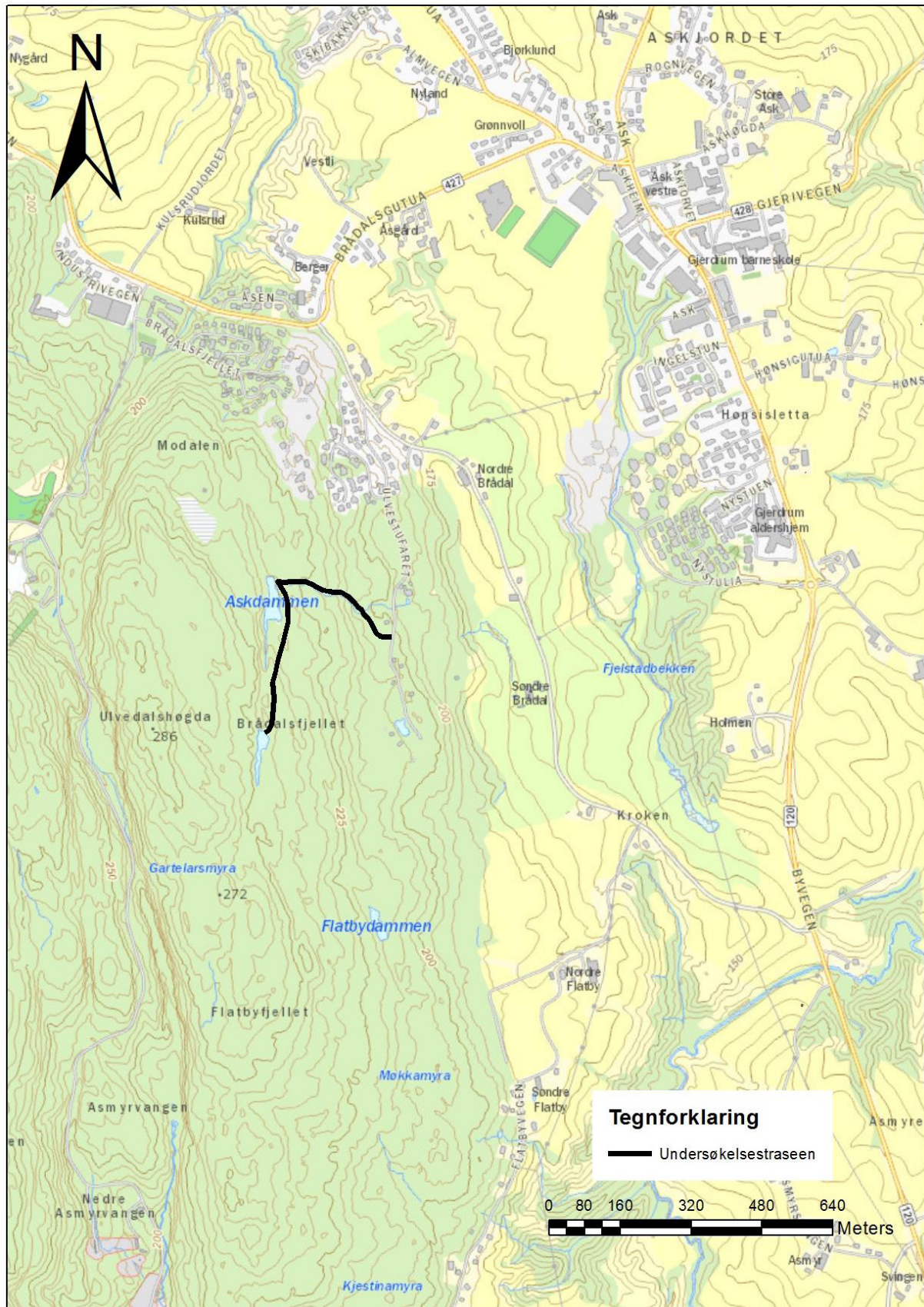
Tiltakenes navn: «Varig senking av Midtre Askdam» og «Riving av Øvre Askdam»

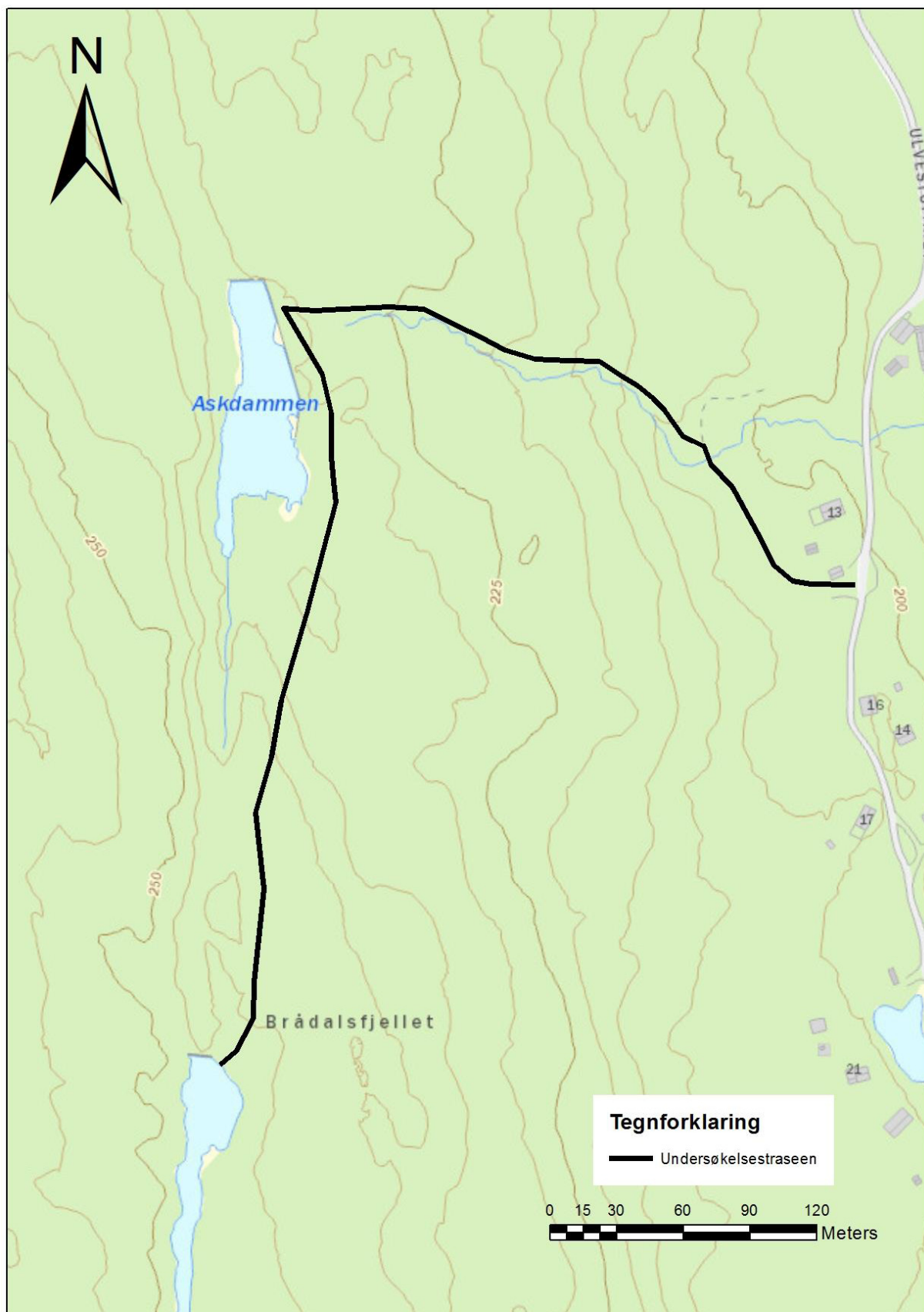
b) Kort beskrivelse av hva det søkes om

- 1.** Det søkes i henhold til Vannressursloven om å varig senke Midtre Askdam til en klasse 0 dam. Dammen er midlertidig senket til en klasse 0 dam i dag i henhold til vedtak «NVE 200707966-16 kd/ros» overløpsterskel ligger i dag ca på kote 231,5 og der ønsker vi å beholde den.
- 2.** Det søkes i henhold til Vannressursloven om å legge ned Øvre Askdam. Dammen er midlertidig senket til en klasse 0 dam i dag i henhold til vedtak «NVE 200707966-16 kd/ros» overløpsterskel ligger i dag ca på kote 246,5.

c) Beskrivelse av berørt vassdrag

Kart

Som man ser på vedlagte kart er det ingen elv som renner naturlig inn til dammen. Det er tilsig fra myr, regnvann og tilsig gjennom terrenget fra Øvre Askdam. Tiltaket vil derfor ikke ha noen stor innvirkning på vassdrag, fiske eller andre forhold.

Hydrologiske data:

Beregningene gjelder Midtre Askdam da det er denne som ønskes opprettholdt i klasse 0. Overflatearealet til magasinet er i henhold til kartgrunnlag 0,0032 kvm og oppdemt magasinivolum anslås til 9500 m³. Nedslagsfeltet vises på kartet ovenfor og anslått til 0,23kvm.

Overflatearealet til magasinet i Øvre Askdam er i henhold til kartgrunnlag 0,0016 kvm og oppdemt magasinivolum anslås til 5000 m³. Nedslagsfeltet er inntegnet på 1:50 000 kart og anslått til 0,23kvm.

I Retningslinjer for flomberegninger, NVE 2011, vedlegg 3, finner vi følgende erfaringstall:

Døgnmiddelverdier for q1000 i små felt, < 50 kvm: På Østlandet, vassdrag som drenerer til Sverige og vassdragsområdene 001 tom. 016, ligger flomverdiene stort sett mellom 600 - 1200 l/s pr. kvm. De største verdiene er i meget små felt, hvor de i noen tilfeller kan være opp mot 1500 l/s pr. kvm, eller i felt langt vest i området.

Vi har konservativt antatt en dimensjonerende flom, Q1000, lik 1500 l/s/kvm x 0,23 kvm x 1,5 = 520 l/s. Forholdet mellom momentanflom og døgnmiddelflom er satt lik 1,5.

Dimensjonerende flomvannstand blir da $H = (Q / CxL)^{2/3} = (0,52/1,7 \times 1,02)^{0,67} = 45 \text{ cm}$.

d) Beskrivelse av tiltaket

1. **Midtre Askdam:** Dammen er en betong gravitasjonsdam, ca. 91m lang, 3,0 m høy og magasinet er på ca. 9500 m³. Dammen var opprinnelig brukt som drikkevannskilde, men har ingen funksjon i vannforsyningssammenheng lenger. Det vurderes å bruke dammen som badedam og friluftsområde. Det gamle overløpet er ca. 0,06 m lavere enn damkronen og overløpslengden er 1,15 m. Damkronen er estimert fra kart til å ligge på kote 231,5. Det finnes ingen tegninger av denne dammen.

Det ble i 2010 gjort en midlertidig senking av Øvre- og Midtre Askdam pga. tilstanden på dammene (se vedlagt rapport fra Norconsult). I to-års perioden siden tillatelse til midlertidig senking ble gitt har følgende vedtak blitt fattet i Gjerdrum Kommunestyre:

1. Gjerdrum kommune erkjenner eierskap av dammene.
2. Den øvre Askdammen søkes avviklet og avhendet. Kostnader innarbeides i budsjett 2012.
3. Den midtre Askdammen bevares som dam i bruddkonsekvensklasse 0 og søkes enkelt tilrettelagt som friluftsområde. Gjerdrum kommune starter en planprosess for å sikre dammen med tilgrensende arealer som friluftsområde.
4. Gjerdrum kommune tar kontakt med grunneier og utbyggerne av B7- 10 for

fremforhandling av en avtale som sikrer opparbeidelse av friluftsområde ved den Midtre Askdammen.

Den Midtre Askdammen er ikke lenger en del av vannproduksjonen. Den er kun et vannspeil i marka. Kommunen ønsker derfor å senke den varig til klasse 0. Dammen ønskes bevart av kommunen, grunneier og blant annet historielaget og jeger og fiskeforeningen i bygda. Den ligger i et turområde, og i nærheten av utbyggingsområdet Brådalsfjellet. Dammen ønskes senket og sikret for å kunne fortsette utbygging av området.

Ved en senking til klasse 0 vil man beholde dammen, og kunne vedlikeholde den så den ikke utgjør noen fare, og man får oppfylt krav i utbyggingsavtalen for området. Jeger og fiskeforeningen bruker også dammen i opplæringsøyemed i barneskolen. Alternativet vil være å heve dammen igjen, men da vil ikke videre utbygging i området kunne skje.

Et annet alternativ vil være å rive dammen, men det er ikke ønskelig fra verken grunneier, historielag eller jeger og fiskeforeningen.

2. **Øvre Askdam:** Dammen er en betong gravitasjonsdam, ca. 70m lang, 3,1m høy og magasinet er på ca. 5000 m³. Magasinoverflaten er planimetrert til 1600 m². Dammen var opprinnelig brukt som drikkevannskilde, men har i dag ingen funksjon i vannforsynings- eller annen sammenheng. Høyeste regulerte vannstand er estimert ut fra kart til å ligge på kote 246,50.

Den Øvre Askdammen er ikke lenger en del av vannproduksjonen. Den er kun et vannspeil i marka. Kommunen ønsker å rive dammen fordi den i dag ikke brukes til noe, og tilstanden på dammen er dårlig. Den ligger i et turområde, og i nærheten av utbyggingsområdet Brådalsfjellet. Dammen ønskes revet for å kunne fortsette utbygging av området. Ved en riving av Øvre Askdam vil ikke denne lenger utgjøre noen fare i området, og man får oppfylt krav i utbyggingsavtalen for området. Alternativet vil være å heve dammen igjen, men da vil ikke videre utbygging i området kunne skje. Et annet alternativ vil være å beholde dammen som den er i dag i klasse 0, men det er ikke ønskelig fra verken grunneier, kommunen, historielag eller jeger og fiskeforeningen.

Utførelse av tiltaket:

Det vil brukes en midlertidig anleggsvei for å nå Askdammene. Fra Ulvestufaret og opp til Midtre Askdam går det i dag en tidligere anleggsvei som vil bli benyttet. Det kreves noe enkel vegetasjonsrydding langs denne veien.

Videre vil det lages en midlertidig vei nedenfor (øst for) Midtre Askdam videre opp til Øvre Askdam (se kart). Denne veien vil også følge en sti som går der og vil kun kreve enkel vegetasjonsrydding.

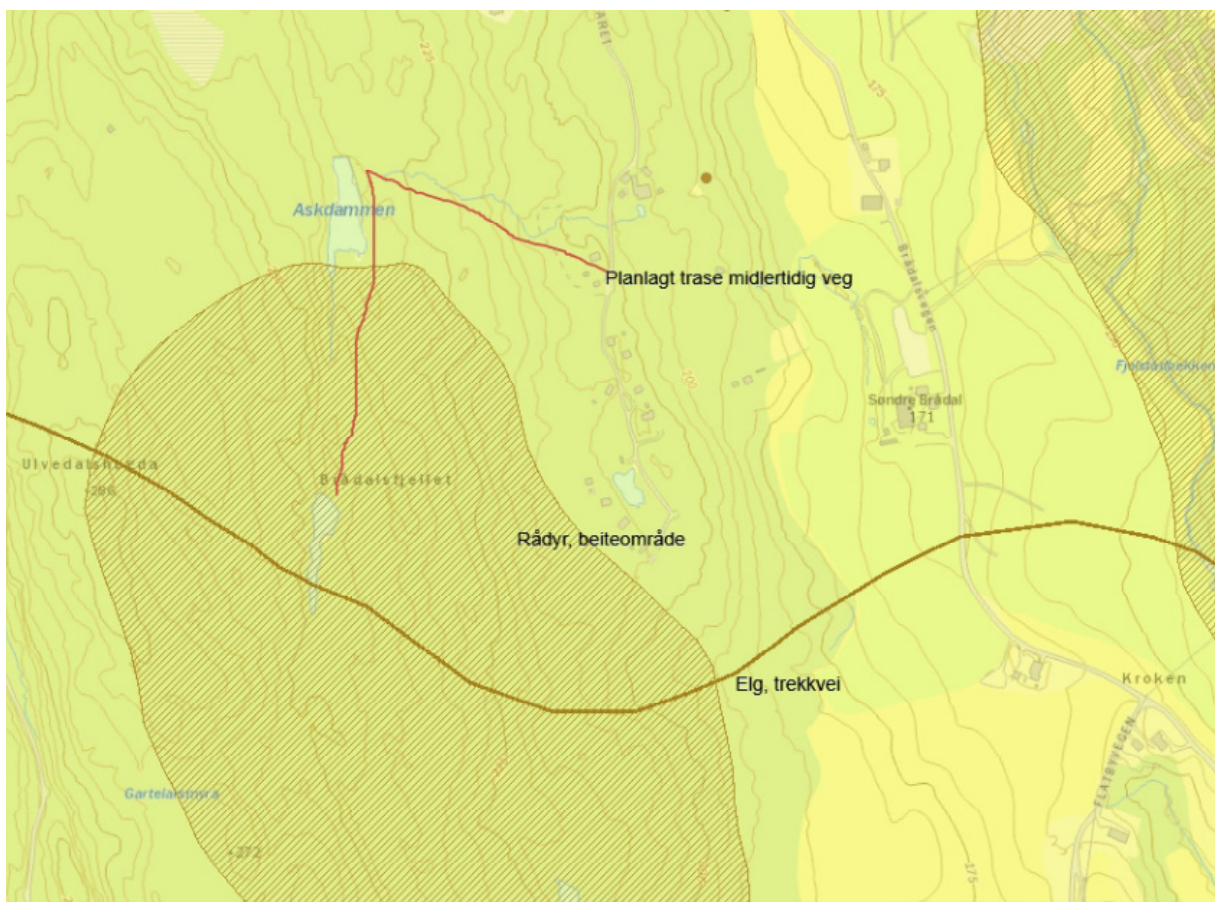
Tiltaket ønskes utført om vinteren når det er tåle i bakken for å påføre minst mulig skade i området.

Midtre Askdam vil sikres i henhold til regelverket, og vil ikke behøve nedtapping eller liknende.

Øvre Askdam har til tider lite vann pga. sprekkdannelser i damkronen. I forbindelse med riving av dammen vil den tappes gradvis ut slik at tilsiget til Midtre Askdam vil være jevnt, og mulig å håndtere uten oversvømmelse.

Massene kan etter tillatelse fra Plan, oppmåling og byggesak i Gjerdrum kommune og grunneier knuses og legges i dammen. Dersom det skulle være noe armeringsjern eller andre forurensende stoffer skal dette leveres godkjent mottak.

Det er gjort en sjekk mot Direktoratet for Naturforvaltnings baser med hensyn til truede arter, og det ble ikke funnet noe bortsett fra beiteområde for rådyr og trekkvei for Elg (se kart).

Det er også gjort registrering av automatisk fredede kulturminner uten funn. I tillegg til uttalelsen nedenfor er det laget en rapport S.nr.13/9995 28.08.13 av Kristin Fjærestad Arkeologisk feltenhet, Akershus fylkeskommune.

Uttalelsen er gjengitt her:

Gjerdrum kommune
Postboks 10
2024 GJERDRUM

Vår saksbehandler
Anne Traaholt
Telefon
22055607

Vår dato
05.07.2013
Deres dato

Vår referanse (oppgis ved svar)
2013/9995-3/80140/2013 EMNE C51
Deres referanse

Gjerdrum kommune - Askdammene - tiltak - uttalelse

Viser til saksoversendelse vedr tiltak i forbindelse med Askdammene. Befaring/registrering av automatisk fredete kulturminner ble gjennomført i uke 26. Det ble ikke gjort funn innen tiltaksområdet. En nærmere utredning av fornminneinteressene anses som unødvendig.

Fylkesrådmannen gjør oppmerksom på at det kan være ukjente fornminner i området. Ved eventuell innvilgelse av dispensasjon bes kommunen gjøre tiltakshaver oppmerksom på at alle fornminner er fredet, også slike som ikke er registrert. Dersom man støter på et fornminne, skal anleggsarbeidet straks stanses i den utstrekning det berører fornminnet eller dets sikringssone på 5 meter. Rette myndighet, Akershus fylkeskommune, skal straks varsles i henhold til kulturminneloven § 8, 2. ledd.

Med vennlig hilsen

Christian Hintze Holm
ass. fylkesdirektør, seksjon for
kulturminnevern

Anne Traaholt
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

e) Beskrivelse av forhold til rettighetshavere

Området rundt Øvre Askdam ønskes bevart i mest mulig naturlig tilstand. Området brukes som rekreasjons-/ turområde for nærmiljøet og ligger på privat grunn. Grunneier ønsker at området skal være tilgjengelig som turområde. Det er i tillegg et rekkefølgekrav i utbyggingsplanen for Brådalsfjellet at Øvre- og Midtre Askdam sikres. Gjerdrum kommune har påtatt seg eierskapet til dammene da det ikke kunne dokumenteres noen eier. Det er derfor uaktuelt med eierskifte for å bevare dammene.

f) Beskrivelse av status i forhold til Verneplan for vassdrag

Det finnes ingen slike planer for dette området.

g) Beskrivelse av hydrologiske endringer

Hydrogeologiske data er beskrevet i pkt. c) ovenfor.

h) Beskrivelse av tiltakets virkning på:

1. Landskap og naturverdier

Se vurdering av biologisk mangfold og truede dyrearter under punktet om utførelse av tiltaket.

2. Brukerinteresser

Tiltaket vil gjøre området attraktivt for turgåere, og alle med brukerinteresser har uttalt seg positive til tiltaket. Området rundt Midtre Askdam ønskes bevart i mest mulig naturlig tilstand. Området brukes som rekreasjons-/ turområde for nærmiljøet, samt i opplæringsøyemed av Gjerdrum jeger- og fiskeforening. Grunneier ønsker også at området skal være tilgjengelig som turområde.

Det er dårlig framkommelighet i området, men grunneier har tillatt å lage en anleggsvei som vil gå via Midtre Askdam opp til Øvre Askdam. Denne kan benyttes som turvei senere.

3. Vannforsyningsinteresser

Dammene har ingen funksjon i vannforsyningen.

4. Kulturminner

Tatt fra «Registreringsrapport S.nr.13/9995 Arkeologisk feltenhet, Akershus fylkeskommune»

Innledning

Bakgrunn for registreringen av automatisk fredete kulturminner er anleggelse av en midlertidig anleggsvei på 37/5 Nordre Braadal hjemfjeld i Gjerdrum kommune. Registreringen oppfyller undersøkelsesplikten i henhold til kulturminnelovens § 9. Utgiftene til registreringen dekkes av tiltakshaver jf. kml § 10. Registreringen ble gjennomført av Kristin Fjærestad den 26.6.2013.

Det ble ikke registrert automatisk fredete kulturminner.

Berørte gårder

Registreringsområdet er en strekning på ca. 250 meter fra Ulvestufaret mot Midtre Askdam i vest og en strekning på ca. 340 meter langs nedsiden på Midtre Askdam og sørover mot Øvre Askdam. Bredden på registreringsområdet varierte ut fra hvor det er mulig å komme fram

med anleggsmaskiner. Traseen fra Ulvestufaret går hovedsakelig langs en «sti» på nordsiden av et bekkefar. I sakspapirene var denne traseen tegnet på sørsiden av bekkefare, men ut fra terrenget og telefonsamtale med tiltakshaver, ble traseen lagt til nordsiden av bekkefare. Terrenget fra Ulvestufaret til Midtre Askdam er tildels kupert med en stigning mot Midtre Askdam. Traseen mellom Midtre Askdam og Øvre Askdam er noe mer kupert med bergknauser, men ikke så bratt stigning som det var fra Ulvestufaret. Vegetasjonen består av blandingsskog med overvekt av yngre løvtrær og med generell skogsbunnvegetasjon. Det er noe myr nærmest Midtre Askdam og enkelt områder mellom dammene. På toppen av traseen er det bred og fin utsikt utover dalen i øst.

Faste funn/løsfunn

Det er lite automatisk fredete kulturminner som er registrert i området. Det nærmeste automatisk fredete kulturminnet er en hulvei fra førreformatorisk tid, som ligger ca. 2 km i luftlinje nordøst for undersøkelsesområdet.

Oldsaksfunn på de berørte gårdene

Det er ikke tidligere kommet inn oldsaksfunn fra den berørte gården.

Metode

Planområdet ble undersøkt ved hjelp av overflaterregistrering, dvs. visuell synfaring etter kulturminner som er synlig i overflaten. Den gjennomføres ved at en søker gjennom terrenget for å finne utmarksminner som kullmiler, kullgroper, fangstgroper, røyser, tufter, gamle veifar eller kleberbrudd fra forhistorisk tid. Kulturminnene vil fortegne seg som fordypninger og forhøyninger i marka, eller som steinansamlinger der størrelse, beliggenhet og form kan gi informasjon om den aktivitet som har vært i området.

Traseen og bredden på traseen som skulle undersøkes ble vurdert underveis, ut fra hvor det var mulig å legge en anleggsvei for anleggsmaskiner. Det vil si at undersøkelsesområdet ble enkelte steder bredere enn det som var tegnet inn på sakspapirene.

Funn

Det ble ikke registrert automatisk fredete kulturminner.

5. Næringsvirksomhet

Tiltaket vil gjøre det mulig å fortsette utbygging av det regulerte området i Brådalsfjellet.

6. Flom og erosjon

Tiltaket vil føre til mindre sannsynlighet for flom i boligområder i følge rapport fra Norconsult som ligger vedlagt i sin helhet.

7. Forurensning og resipientforhold

Tiltaket vil ha liten eller ingen påvirkning på forurensning og resipientforhold.

i) Avbøtende tiltak som minstevannsføring, terskler osv

Ingen.